Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, judecător – Panfil Cristina
Dosarul nr. 3a-887/25
2-24056592-02-3a-17032025

D E C I Z I E
dispozitiv

10 decembrie 2025 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componență:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

a examinat în ședință publică, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 04 decembrie 2024, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Timofei Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390, Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 04 decembrie 2024.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, judecător – Panfil Cristina
Dosarul nr. 3a-887/25
2-24056592-02-3a-17032025

D E C I Z I E

10 decembrie 2025 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componență:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

examinând în ședință publică, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 04 decembrie 2024, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Timofei Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile din acțiune

La 27 mai 2024, Timofei Ion s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând:

- anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 3689/24 din 07 mai 2024, prin care i s-a refuzat în indexarea indemnizației lunare viagere, stabilite în conformitate cu prevederile art. 26 alin. (5) din Legea nr. 544/1995 „*cu privire la statutul judecătorului*";
- obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual favorabil cu privire la indexarea lui Timofei Ion indemnizația lunara viageră în condițiile art. 13 din Legea nr. 156/1998 „*privind sistemul public de pensii*", începând cu 01 aprilie 2021;
- după pronunțarea hotărârii, calcularea pensei să fie plătită pe viitor conform coeficientului de indexare care va fi stabilită de Guvernul Republicii Moldova.

În motivarea acțiunii a indicat că a activat în calitate de judecător începând cu anul 1975. Din 21 ianuarie 1998 a fost beneficiar de pensie pentru vechime în muncă de judecător, stabilită în mărime de 80% din salariul mediu al funcției de președinte din cadrul Judecătoriei în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (republicat în MO nr. 15-17/2013, art. 63).

În conformitate cu prevederile alin. (4) și (5) ale art. 26 din Legea nr. 544/1995 „*cu privire la statutul judecătorului*", conform cererii depuse la organul teritorial de asigurări sociale de la 26 ianuarie 2013 a fost transferat la alt tip de pensie - indemnizație lunară viageră, calculată în mărime de 95% din salariul de funcție al președintelui judecătoriei.

Prin Legea privind salarizarea judecătorilor nr. 238 din 23 decembrie 2013 (M. O. nr. 14-16/32 din 21 ianuarie 2014), începând cu 01 ianuarie 2014 salariile judecătorilor au fost majorate.

Conform hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 10 aprilie 2014, indemnizația lunară viageră, începând cu 26 ianuarie 2013 a fost reexaminată în mărime de 95% din salariul de funcție al președintelui în exercițiu al Judecătoriei și constituia 12.362,35 lei/lunar, reexaminată ulterior anual în legătură cu majorarea salariului judecătorilor.

Menționează că alin. (4) și (5) ale art. 26 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, care au servit temei pentru stabilirea și recalcularea indemnizației lunare viagere, aveau următorul cuprins (în redacția Legii nr. 153 din 05 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (M. O. nr. 185 din 31 august 2012):

„*Articolul 26. Demisia judecătorului (4) Judecătorul demisionat are dreptul la pensie pentru vechime în muncă sau la o indemnizație lunara viagera în condițiile prezentei legi. (5) Dacă judecătorul demisionat are o vechime în funcția de*

judecător de cel puțin 20 de ani, acesta beneficiază de o indemnizație lunar viageră de 80 %; de la 25 la 30 de ani - de 85%; de la 30 la 35 de ani - de 90%; de la 35 la 40 de ani - de 95%; de la 40 de ani și mai mult - de 100% fată de salariul mediu plătit în funcția respectiva de judecător, ținîndu-se cont de indexarea salariului. ”

Instanțele judecătorești prin hotărârile adoptate au considerat că aceste prevederi legale au un caracter imperativ și nu tine de discreția pârâtului să recalculeze ori nu indemnizația lunara viageră judecătorului, impus prin majorarea salariului, dar are obligația să facă neîntârziat recalcularea. Or, potrivit DEX-ului prin indexare se are în vedere „a corela variațiile unei valori cu valoarea elementului de referința”, „a modifica salariile, pensiile etc. în funcție de un indice economic”, „a compensa”, „a amplifica”.

În acest context, Plenul Curții Supreme de Justiție prin Avizul consultativ nr. 4ac-15/13 s-a expus că atât pensia, cât și indemnizația lunară viageră a judecătorului în demisie se recalculează, ținându-se cont de salariul mediu al judecătorului în funcție. Aceasta decurge din principiul unitar al statutului de judecător reglementat prin dispozițiile art. 2 din Legea cu privire la statutul judecătorului, potrivit cărora judecătorii din toate instanțele judecătorești, au un statut unic și se disting între ei numai prin împuterniciri și competență.

Or, pensiile pentru vechime în muncă și indemnizațiile lunare viagere judecătorilor se stabilesc prin aceiași lege specială - Legea cu privire la statutul judecătorului și au aceeași sursa de finanțare.

La acest segment, este important de a complini că conform practicii judiciare statuate prin mai multe hotărâri judecătorești irevocabile în astfel de categorii de litigii instanțele judecătorești au considerat cerințele reclamanților întemeiate și le-au dat câștig de cauză, menționând că principiul unitar al statutului de judecător este aplicabil atât la recalcularea pensiei, cât și a indemnizației lunare viagere, care au aceeași origine - asigurarea socială a judecătorilor, cu deosebirea ca indemnizația lunara viagera se plătește la plecarea onorabila a judecătorului din funcție, cu condiția unei vechimi în muncă de judecător de cel puțin 20 de ani și întreruperea definitiva a activității de judecător, legislatorul lăsând la discreția judecătorului de a alege între pensie și indemnizație lunară viagera (*nr. 3CA-538/13 Judecătoria Buiucani, nr. 3CA2223/13 Judecătoria Centru*).

Principiul unitar al statutului judecătorului este statuat și prin jurisprudența constantă a Curții Supreme de Justiție în cauzele de chemare în judecată a CNAS privind obligarea recalculării pensiilor judecătorilor în funcție (*nr. 3ra-652/15 din 07 mai 2015, nr. 3ra- 1524/18 din 14 noiembrie 2018, nr. 3ra-1005/19, precum și alte spețe preluate de pe pagina web a Curții Supreme de Justiție*).

Notează că după cum au conchis instanțele judecătorești, în caz contrar, s-ar atesta o diferențiere de tratament (discriminatoriu) între judecătorii care primesc

pensie și judecătorii demisionați care dispun de indemnizație lunar viageră, fapt care ar duce la violarea art. 14 CEDO.

Prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 60 din 04 aprilie 2014 (*M. O. nr. 115-119 din 16 mai 2014*), alineatele (4) și (5) ale art. 26 din Legea nr. 544/1995 au fost abrogate.

Dar și după abrogarea alin. (4) și (5) ale art. 26 din Legea nr. 544/1995, care deja întraseră în circuitul civil, indemnizația lunară viageră i-a fost recalculata în continuare în legătură cu majorarea salariilor judecătorilor până la 01 ianuarie 2021, similar recalculării pensiilor judecătorilor în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea nr. 544/1995.

La caz, menționează că în Hotărârea pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358- XV din 31 iulie 2003 „*Pentru modificarea și completarea unor acte legislative*" (MO nr. 61-63/15 din 16 aprilie 2004, Curtea Constituțională a menționat că dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție.

La fel, Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici (M. O. nr. 14-17 din 10 februarie 2000, art. 4) a statuat că la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridica a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului, întru respectarea principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 27 din 20 noiembrie 2011 (MO nr. 1-6 din 06 ianuarie 2012, art. 1), un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are valoare economica.

Aplicativ la prezenta cauză, dreptul patrimonial dobândit pentru el este dreptul la indemnizația lunara viageră ce se afla în plata, cu drept de recalculare/indexare, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate.

În această ordine de idei, consideră că a dobândit dreptul la indemnizație lunară viageră în condițiile art. 26 alin. (5) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, care prevedea atunci fără echivoc, recalcularea în dependență de indexarea salariului judecătorului în funcție. Or, prin aplicarea sensului de indexare se prezumă modificarea, compensarea, amplificarea unei valori (*în cazul dat - a indemnizației lunare viagere*) în funcție de un indice economic.

Prin consecință, Timofei Ion susține că - în calitate de judecător în demisie, a dobândit acest drept de calculare și plată a indemnizației lunare viagere, inclusiv cu drept de recalculare/majorare în funcție de un indice economic (*coroborarea cu prevederile legale privind majorarea salariului judecătorului în exercițiu*), drept dobândit anterior survenirii abrogării alin. (5) al art. 26 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului.

Conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Aceasta decurge și din prevederile Codului civil, care statuează în art. 7 alin. (1) și (2) că legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprima condițiile de constituire a unei situații constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior.

Astfel, în materie civilă, juridic legea veche ultraactivează/supraviețuiește pentru rezolvarea situărilor juridice pendinte, care rămân guvernate de legea sub imperiul căreia s-au născut.

Face referire la prevederile art. 54 alin. (1) și art. 140 din Constituția Republicii Moldova.

Prin urmare, abrogarea alin. 5 al art. 26 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, adoptat ulterior, nu-i poate diminua substanța dreptului social în condițiile în care a fost dobândit licit. Or, vechile prevederi ultraactivează, fiind aplicabila atât plata cât și recalcularea/majorarea indemnizației lunare viagere în funcție de un indice economic, guvernată de legea sub imperiul căreia s-a născut.

Potrivit art. 13 alin. (1) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii (*republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42-44, art. 247*), cu modificările ulterioare, în redacția Legii nr. 37 din 28 februarie 2020, pensiile se indexează în fiecare an, la 01 aprilie și la 01 octombrie. La 01 aprilie, coeficientul de indexare constituie rata inflației înregistrat în ultimul semestru al anului precedent anului indexării, iar la 1 octombrie - rata inflației înregistrata în primul semestru al anului în curs. Coeficientul de indexare se stabilește de către Guvern.

Concomitent, prin Legea nr. 37 din 28 februarie 2020, a fost exclus din alin. (1) art. 32 al Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, textul „Pensia judecătorului se recalculează ținîndu-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu. ”Articolul a fost completat cu alineatul 1^1 cu următorul cuprins: „Pensiile stabilite conform prezentei legi se indexează în condițiile art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii. ”

Astfel, recalcularea pensiei judecătorului în dependentă de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu a fost substituită cu indexarea. Or, atât recalcularea cât și indexarea presupun majorarea pensiei.

Ținând cont de principiul unitar al statutului judecătorului, originea comună a pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației lunare viagere - asigurarea social a judecătorilor, stabilirea și plata lor în baza aceleiași legi speciale și din aceleași surse, fără ca legislatorul până la abrogarea alin. (5) al art. 26 al Legii 544/1996 să facă diferența între modul de recalculare/majorare a pensiei și modul de recalculare/majorare a indemnizației lunare viagere, întru asigurarea dreptului dobândit licit, având în vedere ultra activitatea nomelor abrogate, *mutanti mutantis*, consideră că condițiile stabilite conform prevederilor art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, de indexare/majorare a pensiilor pentru vechime în muncă sunt aplicabile și pentru indexarea/majorarea indemnizațiilor lunare viagere judecătorilor.

În baza celor relatate, raportând circumstanțele cauzei la normele legale, practica judiciară și jurisprudența constituțională, consideră că dispune de dreptul de a-i fi indexat/majorat indemnizația lunara viageră prin aplicarea condițiilor de indexare a pensiei judecătorilor pentru vechime în muncă, fără anumite limitări. În caz contrar, s-ar atesta o diferențiere de tratament (discriminatoriu) între judecători care primesc pensie pentru vechime în muncă și judecătorii demisionați onorabil, care primesc indemnizație lunara viagera, fapt ce ar duce la violarea art. 14 CEDO, aceasta fiind incompatibila cu protecția proprietății garantată de articolul 46 din Constituție și, implicit, de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului.

Utilizând argumentele invocate supra, prin cererea prealabilă din 22 aprilie 2024 nr. T-3689/24, a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale să examineze în fond și să emită un act individual favorabil, prin care să-i indexeze indemnizația lunară viageră în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului în redacția Legii nr. 37 din 28 februarie 2020 pentru modificarea unor acte legislative, în condițiile art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, începând cu 01 aprilie 2021.

Reclamantul conchide că CNAS prin răspunsul nr. 3689/24 din 07 mai 2024 i-a refuzat în satisfacerea cererii prealabile invocând că temei legitim de a indexa de la 01 aprilie 2021 indemnizația lunară viageră de care beneficiază nu este, motivând prin faptul ca prin Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, alin. (4) și (5) ale art. 26 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, ce prevedeau normele de stabilire a indemnizației lunare viagere, au fost abrogate.

Totodată a menționat că prin Legea nr. 37/2020 pentru modificarea unor acte legislative au fost operate modificări în Legea nr. 544/1995 potrivit cărora de la 01 ianuarie 2021 pensiile pentru vechime în muncă stabilite conform art. 32 din Legea nr. 544/1995 se indexează în condițiile art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.

Susține reclamantul că nu este de acord cu respingerea cererii prealabile de către CNAS, or refuzul în indexarea indemnizației lunare viagere îi încalcă un drept social dobândit licit, pe motivele și în baza argumentelor invocate în cererea de chemare în judecată.

Soluția instanței de fond

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 04 decembrie 2024, cererea de chemare în judecată depusă de Timofei Ion a fost admisă și respectiv anulată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 3689/24 din 07 mai 2024 „*privind refuzul indexării indemnizației lunare viagere stabilită lui Timofei Ion*", cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil cu privire la indexarea indemnizației lunare viagere stabilită lui Timofei Ion, începând cu data de 01 aprilie 2021.

Solicitarea apelantului

La 18 decembrie 2024, prin intermediul poștei electronice, (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ*), Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 04 decembrie 2024, iar la 08 aprilie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ*), a fost înregistrată cererea de apel motivată, prin care s-a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea intimatului să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea apelului declarat, Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că potrivit documentelor din dosarul de pensionare s-a constatat că începând cu data de 21 ianaurie 1998, Timofei Ion a beneficiat de pensie pentru vechime în muncă ca judecător, stabilită în mărime de 80% din salariul mediu al funcției de președinte din cadrul Judecătoriei.

În temeiul art. 26 alin. (5) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, conform cererii depuse la organul teritorial de asigurări sociale de la 26 ianuarie 2013, Timofei Ion a fost transferat la indemnizație lunară viageră în mărime de 95% din salariul președintelui Judecătoriei, ulterior în temeiul hotărârii Judecătoriei Centru din 10 octombrie 2014, indemnizația lunară viageră începând cu 26 ianuarie 2013 a fost reexaminată în mărime de 95% din salariul de funcție al președintelui în exercițiu al Judecătoriei și constituia – 12.362,35 lei/lunar, reexaminată ulterior anual în legătură cu majorarea salariului judecătorilor.

Potrivit art. 26 alin. (4) al Legii nr. 544/1995, dacă judecătorul demisionat are o vechime în funcție de judecător de cel puțin 20 de ani, acesta beneficiază de o indemnizație lunară viageră de 80%; de la 25 la 30 de ani - de 85%; de la 30 la 35 de ani - de 90%; de la 35 la 40 de ani - de 95%; de la 40 de ani și mai mult - de

100% față de salariul mediu plătit în funcția respectivă de judecător, ținându-se cont de indexarea salariului.

Ulterior, prin Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 „*pentru modificarea și completarea unor acte legislative*”, au fost abrogate alin. (4) și (5) ale art. 26 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, ce prevedeau stabilirea indemnizației viagere și indexarea acesteia.

Conform art. 74 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 „*privind actele normative*”, acțiunea unui act legislativ încetează la momentul abrogării sale. În lipsa unei prevederi legale în vigoare care să reglementeze recalcularea indemnizației lunare viagere prin raportare la indexarea, cererea intimatului nu are suport juridic.

În conformitate cu art. 73 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, actul legislativ produce efecte doar cât este în vigoare și de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv.

Aceasta înseamnă că dispozițiile abrogate nu pot produce efecte pentru fapte sau situații juridice ulterioare datei abrogării.

Prin prisma normelor juridice enunțate, legiuitorul în mod expres a prevăzut aplicarea actului legislativ în timp și dacă e să raportăm prevederile expuse la obiectul prezentului litigiu, este cert faptul că odată ce a fost abrogată norma juridică care prevedea recalcularea indemnizației viagere prin indexare, aceasta nu mai are efect juridic ultraactiv. Prin urmare nu există temei juridic care ar permite indexarea indemnizației lunare viagere.

Intimatul beneficiază în continuare de indemnizația lunară viageră, în forma și mărimea stabilită anterior abrogării normelor incidente. Cu toate acestea, actualizarea cuantumului prin indexare a indemnizației viagere nu mai este posibilă, deoarece baza legală care permitea această corelare nu mai există în sistemul normativ în vigoare.

Apelanta susține că instanța de fond a admis eronat cererea reclamantului în temeiul unei norme abrogate, încălcând astfel principiul legalității, reglementat de art. 21 Cod administrativ, potrivit căruia autoritatea publică sau instanța poate acționa doar în temeiul și în conformitate cu legea în vigoare. Prin admiterea pretențiilor bazate pe o prevedere abrogată, instanța a ignorat efectele juridice ale abrogării și a creat o situație de aplicare ultraactivă a legii. Or, acordarea unui drept pecuniar, precum indemnizația lunară viageră indexată, poate avea loc exclusiv în temeiul unei norme legale în vigoare, ceea ce nu este cazul în speță.

Din perspectiva jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, drepturile la pensie și alte prestații de asigurări sociale pot intra în sfera de protecție a articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul de proprietate. Totuși, CEDO a reiterat în mod constant că:

„Convenția nu garantează dreptul de a obține o pensie într-un anumit cuantum” (*cauza Stec și alții c. Regatului Unit, [GC], nr. 65731/01 și 65900/01, hotărârea din 12 aprilie 2006, § 54-55*).

În aceeași cauză, Curtea a subliniat că: „*Statul are o marjă largă de apreciere în organizarea sistemului de securitate socială, inclusiv în ceea ce privește stabilirea condițiilor de eligibilitate și a cuantumului prestațiilor*.”

Mai mult, în cauza Koua Poirrez c. Franței, nr. 40892/98, 30 septembrie 2003, CEDO a arătat că, odată ce statul a creat un sistem de pensii, el nu este obligat să îl mențină într-o formă neschimbată, ci poate modifica regulile, atât timp cât aceste modificări sunt previzibile, legale și nu aduc atingere esenței dreptului.

Prin urmare, apelantul conchide că Timofei Ion nu poate invoca un drept absolut la indexarea indemnizației viagere într-un cuantum superior, în lipsa unui temei legal expres aflat în vigoare, în condițiile în care dispozițiile legale care permiteau acest lucru au fost abrogate.

Argumentele părților în ședința de judecată

În ședința instanței de apel, intimatul Timofei Ion, a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea fără modificări a actului judecătoresc.

Reprezentantul apelantei, la ședința de judecată nu s-a prezentat dar a înaintat cerere de examinare a cauzei în lipsă, motiv din care, pornind de la reglementările art. 239 alin. (2) Cod administrativ, Completul judiciar a dispus judecarea cauzei în absența participanților neprezenți.

Aprecierea instanței de apel

- *Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:*

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În temeiul art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) și (2) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c)

impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ). Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul își poate sau și-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației când se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Dispoziția art. 207 alin. (2) Cod administrativ, prevede că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17; f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208 din Codul administrativ – procedura prealabilă; g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

În temeiul art. 209 alin. (1) și (2) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în

termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

La caz, analizând lucrările cauzei în coroborare cu materialele dosarului administrativ, instanța de apel atestă că nu s-a constatat că: ar exista o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; ar exista o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare sau; la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 Cod administrativ; acțiunea nu a fost semnată și depusă de Timofei Ion, iar reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Având în vedere că în procesul examinării cererii de apel, nu au fost constatate circumstanțe care să determine inadmisibilitatea acțiunii, etapa verificării admisibilității fiind depășită, Completul consideră că litigiul urmează a fi examinat în fond, prin aprecierea argumentelor invocate și a probatoriului administrat.

- *Cu referire la fondul cauzei de contencios administrativ:*

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe atacată cu apel, prin prisma lucrărilor din dosar în raport cu prevederile legislației în vigoare, Completul judiciar statuează că apelul declarat este neîntemeiat și în conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, conform art. 219 alin. (1) - (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Conform art. 220 alin. (1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93.

Din conținutul art. 93 Cod administrativ, rezultă că fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

De asemenea, în conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Astfel, potrivit art. 118 alin. (1) Cod de procedura civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar conform art. 122 alin. (1) din Cod, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În fapt, din înscrisurile atașate cauzei și dosarul administrativ se atestă că începând cu 21 ianuarie 1998, Timofei Ion beneficiază de pensie pentru vechime în muncă ca judecător.

La 26 ianuarie 2013, în conformitate cu prevederile art. 26 alin. (5) Legea nr. 544/1995 „*cu privire la statutul judecătorului*”, pensia a fost transferată la îndemnizația lunară viageră, calculată în mărime de 95% din salariul președintelui Judecătoriei.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 09 octombrie 2013 a fost anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale s. Centru, mun. Chișinău nr. 7243 din 13 august 2013, autoritatea fiind obligată să-i recalculeze pensia stabilită reclamantului Timofei Ion, începând cu 01 ianuarie 2013, conform art. 32 alin. (1) din Legea nr. 544-XII din 20 iulie 1995 ”*cu privire la statutul judecătorului*”.

La 22 aprilie 2024, Timofei Ion s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, prin care a solicitat indexarea indemnizației lunare viagere în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea nr. 544/1995 „*cu privire la statutul judecătorului*” în redacția Legii nr. 37 din 28 februarie 2020 „*pentru modificarea unor acte legislative*”, în condițiile art. 13 din Legea nr. 156/1988 „*privind sistemul public de pensii*”, începând cu 01 aprilie 2021.

Prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 3689/24 din 07 mai 2024, cererea prealabilă a fost respinsă, iar în motivarea acesteia s-a comunicat lui Timofei Ion că, prin Legea nr. 60/2014 „*pentru modificarea și completarea unor*

acte legislative” alin. (4) și (5) art. 26 din Legea nr. 544/1995, ce prevedeau normele de stabilire a indemnizației lunare viagere, au fost abrogate.

Astfel, manifestând dezacord cu poziția abordată de autoritatea publică, Timofei Ion s-a adresat cu prezenta acțiune în instanța de contencios administrativ solicitând anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 3689/24 din 07 mai 2024 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual favorabil cu privire la indexarea lui Timofei Ion indemnizația lunara viageră în condițiile art. 13 din Legea nr. 156/1998 „*privind sistemul public de pensii*”, începând cu 01 aprilie 2021, iar după pronunțarea hotărârii, calcularea pensei să fie plătită pe viitor conform coeficientului de indexare care va fi stabilită de Guvernul Republicii Moldova.

Fiind învestită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea din 04 decembrie 2024, Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, a admis cererea de chemare în judecată și respectiv anulată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 3689/24 din 07 mai 2024 „*privind refuzul indexării indemnizației lunare viagere stabilită lui Timofei Ion*”, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil cu privire la indexarea indemnizației lunare viagere stabilită lui Timofei Ion, începând cu data de 01 aprilie 2021.

Analizând înscrisurile dosarului, în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de apel ajunge la concluzia că soluția primei instanțe cu privire la admiterea acțiunii este justă și legală, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită.

În contextul pretențiilor deduse judecării, Colegiul reține că potrivit art. 26 alin. (4) și (5) Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 „cu privire la statutul judecătorului” (*în redacția în vigoare la data stabilirii indemnizației viagere în beneficiul lui Timofei Ion*), judecătorul demisionat are dreptul la pensie pentru vechime în muncă sau la o indemnizație lunară viageră în condițiile prezentei legi. Dacă judecătorul demisionat are o vechime în funcția de judecător de cel puțin 20 de ani, acesta beneficiază de o indemnizație lunară viageră de 80%; de la 25 la 30 de ani - de 85%; de la 30 la 35 de ani - de 90%; de la 35 la 40 de ani - de 95%; de la 40 de ani și mai mult - de 100% față de salariul mediu plătit în funcția respectivă de judecător, ținându-se cont de indexarea salariului.

Astfel, potrivit normelor juridice indicate supra, instanța de judecată reține că Timofei Ion în calitate de judecător în demisie, a dobândit acest drept de calculare și plată a indemnizației lunare viagere, inclusiv cu drept de recalculare/majorare în funcție de un indice economic.

Totodată, instanța reține că pensiile și indemnizațiile lunare viagere judecătorilor se recalculează de către plătitor de sine-stătător, fără cererea solicitantului.

Instanța de judecată menționează că prin Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014, dispozițiile alin. (4) și alin. (5) ale art. 26 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului au fost abrogate. Urmare a modificărilor operate, art. 32 Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 are următorul conținut:

„Judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

În Hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003 „*Pentru modificarea și completarea unor acte legislative*", Curtea Constituțională a menționat că dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție.

Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

În jurisprudența Curții Constituționale s-a menționat că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și, respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei.

În hotărârea nr. 25 din 27 iulie 2017 Curtea Constituțională a RM menționează că stabilirea unor garanții materiale ale independenței judecătorului rezidă, în primul rând, în faptul că ele trebuie să reflecte înaltul statut al judecătorului. De aceea garanțiile materiale ale independenței judecătorului, stabilite de stat, trebuie să fie asigurate și să se respecte necondiționat. Este absolut inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului în procesul adoptării unor legi noi.

Mai mult, Curtea Constituțională în hotărârea sa nr. 27 din 20 decembrie 2011 a remarcat Recomandarea CM/Rec (2010) 12 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile

(adoptată la 17 noiembrie 2010, la cea dea 1098-a întâlnire a delegaților miniștri), conform căreia:

“53. Regulile principale ale regimului de remunerare pentru judecători profesioniști trebuie stabilite prin lege. 54. Remunerarea judecătorilor trebuie să fie pe măsura rolului și responsabilităților lor și să aibă un nivel suficient pentru a-i face imuni la orice presiune menită să influențeze deciziile. Trebuie să existe garanții pentru menținerea unei remunerații rezonabile în caz de boală, concediu de maternitate sau de paternitate, precum și pentru plata unei pensii pentru limită de vârstă, care ar trebui să fie raportate în mod rezonabil la nivelul de remunerare a judecătorilor în exercițiu. Trebuie introduse dispoziții legale specifice care să instituie o măsură de protecție împotriva unei reduceri a remunerației care ar viza în mod specific judecătorii”.

Principiul de bază consfințit de Curtea Constituțională în hotărârile sale adoptate la acest subiect este că diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut de lege, contravin Constituției, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în rezoluțiile Adunării Generale a ONU nr. 40 din 29 noiembrie 1985 și nr. 146 din 13 decembrie 1985, precum și Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie, cât de apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerări.

Potrivit art. 4 alin. (2) al Constituției R. Moldova dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Dispoziția art. 8 Cod civil statuează că dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt stabilite alte dispoziții decât cele prevăzute de legislația civilă, se vor aplica dispozițiile tratatului internațional.

La caz, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 52 din 27 iunie 2017, s-a constatat constituționalitatea art. III al Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin urmare acesta urmează a fi aplicat în forma în care există, or prin hotărârea menționată Curtea în pct. 25 subliniază că noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai pentru persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior.

Prin urmare, în sensul menționat supra, în pofida faptului că norma legală indicată a rămas în vigoare, aceasta nu poate fi aplicată la caz reclamantului, care a dobândit dreptul la indemnizație lunară viageră anterior, ci doar celor care au dobândit acest drept ulterior adoptării actului normativ.

În Hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003

„Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, Curtea Constituțională a menționat că dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție.

Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Prin urmare, dreptul social cu privire la beneficierea de indemnizație viageră, inclusiv și recalcularea acesteia, a fost dobândit de Timofei Ion anterior modificărilor din 04 aprilie 2014 (în vigoare din 16 mai 2014) operate la art. 26 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

Conform art. 13 din Legea din privind sistemul public de pensii nr. 156, pensiile se indexează în fiecare an, la 01 aprilie și la 01 octombrie. La 01 aprilie, coeficientul de indexare va fi egal cu media creșterii anuale a indicilor prețurilor de consum din ultimii 3 ani, iar la 1 octombrie - cu rata inflației înregistrată în primul semestru al anului în curs. Coeficientul de indexare se stabilește de către Guvern.

Din esența normelor citate supra, rezultă că având în vedere caracterul unitar al statutului judecătorului și originea comună a pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației lunare viagere (*ambele având natura unor drepturi de asigurări sociale, stabilite şi plătite în temeiul aceleiaşi legi speciale şi din aceleaşi surse*) legiuitorul nu a instituit, până la abrogarea alin. (4) și (5) ale art. 26 din Legea nr. 544/1996, nici o diferențiere între modul de recalculare sau majorare a pensiei și cel al indemnizației lunare viagere.

În scopul respectării drepturilor dobândite legal și ținând seama de principiul ultraactivității normelor abrogate, instanța constată, mutatis mutandis, că regulile prevăzute la art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, referitoare la indexarea și majorarea pensiilor pentru vechime în muncă, sunt aplicabile și în cazul indexării și majorării indemnizației lunare viagere a judecătorilor.

În consecință, Completul de judecată conchide că la emiterea deciziei nr. 3689/24 din 07 mai 2024 privind refuzul indexării indemnizației lunare viagere stabilită lui Timofei Ion, autoritatea publică nu și-a exercitat dreptul discreționar în conformitate cu scopul acordat de lege, or, având în vedere circumstanțele cauzei raportate la normele legale aplicabile speței, Timofei Ion are dreptul de a-i fi indexată și achitată indemnizația lunară viageră, reieșind din indexarea generală a pensiilor în dependență de coeficientul creșterii indicilor prețurilor.

În altă ordine de idei, Completul de judecată consideră că argumentele apelantei sunt neîntemeiate și se bazează pe o interpretare formalistă și incompletă a

efectelor abrogării, care ignoră natura juridică a dreptului la indemnizația lunară viageră și principiile aplicabile drepturilor câștigate.

Or, la caz nu se solicită aplicarea unei norme abrogate ca izvor nou de drept, ci menținerea regimului juridic al unui drept subiectiv deja născut și consolidat sub imperiul legii vechi, de altfel, dreptul intimatului la indemnizația lunară viageră, stabilită ca procent din salariul funcției și corelată cu indexarea acestuia, s-a constituit definitiv la momentul trecerii la acest tip de prestație, în temeiul art. 26 alin. (4) și (5) din Legea nr. 544/1995, iar abrogarea ulterioară a acestor texte nu poate suprima conținutul esențial al unui drept patrimonial deja dobândit, ci doar împiedică nașterea unor drepturi similare pentru situații viitoare.

De asemenea, instanța de apel consideră injustă susținerea Casei Naționale de Asigurări Socială că odată cu abrogarea alin. (4) și (5) ale art. 26, ar fi dispărut orice temei pentru actualizarea indemnizației, or, menținerea acestui concept poate conduce la golirea de conținut a dreptului însuși.

În sensul din speță, indemnizația viageră a fost concepută de legiuitor ca o prestație procentuală raportată la salariul funcției, cu menținerea valorii sale reale prin indexare, având aceeași natură și aceeași sursă de finanțare ca pensia pentru vechime în muncă a judecătorilor. Eliminarea mecanismului de indexare ar transforma-o într-o sumă fixă, erodată progresiv de inflație, ceea ce ar contraveni chiar finalității sale de protecție socială și ar încălca principiul egalității de tratament față de celelalte prestații de asigurări sociale supuse indexării.

De asemenea, trimiterea la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este inadecvat utilizată, deoarece, deși CEDO a statuat că nu există un drept la un anumit cuantum al prestației, Curtea a subliniat constant că odată ce statul a recunoscut un drept patrimonial și a stabilit criterii clare de calcul, beneficiarul dobândește un „bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1, care nu poate fi redus sau golit de substanță în mod arbitrar.

La caz, instanța de apel reține că nu se pretinde un cuantum nou sau privilegiat, ci aplicarea formulei legale inițiale de determinare a prestației, care include, în mod inerent, actualizarea proporțională cu salariul funcției.

În concluzie, Completul de judecată subliniază că nici principiul legalității invocat de apelantă nu este încălcat, deoarece instanța nu creează un drept nou și nu aplică o normă abrogată ca temei autonom, ci constată efectele juridice continue ale unui drept născut legal sub imperiul unei legi în vigoare la acel moment. A nega posibilitatea indexării ar echivala cu o restrângere implicită și neprevăzută de lege a conținutului dreptului la indemnizație viageră, contrară atât principiului protecției drepturilor câștigate, cât și exigențelor de previzibilitate și securitate juridică.

De rând cu aceste considerări, instanța subliniază că contrar normelor de drept care reglementează sarcina probațiunii în contencios administrativ conform art. 93

alin. (1) Cod administrativ, apelanta nu a adus alte probe în susținerea poziției sale, or, apelanta utilizând calea de atac, în limite legale nu a prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată, iar esența alegațiilor din apel sunt similare celor expuse în fața primei instanțe, care au fost dezbătute și corect respinse.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către apelantă sunt nefondate și combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390, Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 04 decembrie 2024.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei